

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK/134/18840/1/16 WW

Warszawa, dnia 4 lipca 2016 r.

P9-34/16

Nr:18840	Data wpływu 2 czerwca 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 4 lipca 2016 r.

**EMERYTURY I RENTY
INWALIDÓW WOJENNYCH**

TEMAT

**PRAWO DO POBIERANIA DWÓCH ŚWIADCZEŃ
W PEŁNEJ WYSOKOŚCI**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna.

T. T. - osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w celu ustalenia podstawy do pobierania przez inwalidów wojennych dwóch świadczeń w pełnej wysokości (tj. 100% renty i emerytury).

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest wniosek dotyczący nowelizacji ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin w celu umożliwienia pobierania przez inwalidów wojennych dwóch świadczeń w pełnej wysokości, tj. 100% renty z tytułu niezdolności do pracy i emerytury.

Autor petycji złożył postulat wynikający z jego doświadczeń życiowych, podczas okupacji był więźniem obozu hitlerowskiego i poniósł uszczerbek na zdrowiu, co potwierdziła orzeczeniem komisja lekarska – uzyskał grupę inwalidzką i z tego tytułu otrzymuje świadczenie (rentę inwalidy wojennego – obecnie renta z tytułu niezdolności do pracy). Po wojnie prowadził gospodarstwo rolne, od którego odprowadzał składki do KRUS. Po osiągnięciu wieku emerytalnego za uiszczone składki otrzymał tylko połowę emerytury rolniczej. Występował do KRUS o wyrównanie emerytury, ale otrzymał odpowiedź odmowną, gdyż w związku z pobieraniem świadczenia za okres pobytu w obozie, zgodnie z obowiązującym prawem, nie przysługuje emerytura rolnicza w pełnej wysokości.

Zdaniem autora petycji otrzymywane świadczenie (renta z tytułu niezdolności do pracy) za utracone zdrowie w hitlerowskim obozie nie powinno skutkować wstrzymaniem wypłaty połowy emerytury. Wnosi o zmianę krzywdzących unormowań w tym zakresie.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 19 stanowi, że Rzeczpospolita Polska specjalną opieką otacza weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza inwalidów wojennych.

Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.) reguluje sprawy kombatantów i ofiar represji, którym należy jest głęboki szacunek wszystkich rodaków oraz szczególna troska i opieka ze strony instytucji państwowych, samorządów terytorialnych i organizacji społecznych. Katalog osób zaliczanych do kombatantów oraz osób represjonowanych zawiera załącznik do petycji.

Kombatantom oraz osobom represjonowanym przysługują uprawnienia:

pracownicze, emerytalne, dotyczące ochrony zdrowia, pomocy socjalnej i inne.

Kombatantom będącym inwalidami wojennymi lub wojskowymi przysługują świadczenia pieniężne i inne uprawnienia przewidziane w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (art. 12 ust. 1).

Kombatantom pobierającym emeryturę lub rentę albo uposażenie: w stanie spoczynku lub rodzinne przysługuje dodatek kombatancki. Dodatek ten przysługuje oprócz emerytury lub renty i nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości świadczeń określonych w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej FUS).

W razie zbiegu prawa do kilku świadczeń o charakterze emerytalno-rentowym, przysługuje tylko jeden dodatek kombatancki. Osobie uprawnionej jednocześnie do dodatku kombatanckiego i dodatku z tytułu tajnego nauczania na podstawie odrębnych przepisów przysługuje tylko jeden z tych dodatków-wyższy lub wybrany przez zainteresowanego. Kwota dodatku ulega podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent – od miesiąca, w którym jest przeprowadzona waloryzacja. Od 1 marca 2016 r. kwota dodatku kombatanckiego wynosi 208,67 zł.

Kombatanci uprawnieni są do dodatków finansowanych z budżetu państwa: są to dodatek kompensacyjny w wysokości 31,30 zł, i ryczałt energetyczny wynoszący 166,05 zł.

Kombatanci korzystają także z ulg taryfowych przy przejazdach 50% środkami komunikacji miejskiej oraz 51% w komunikacji krajowej pociągami (1 i 2 klasą pociągów osobowych i pośpiesznych oraz w 2 klasie pociągów innych niż osobowe i pośpieszne) oraz autobusami w komunikacji zwykłej i przyspieszonej.

Kombatanci mają pierwszeństwo do środowiskowej opieki socjalnej w miejscu zamieszkania, uzyskania miejsca w domach pomocy społecznej, w szczególności w domach dla kombatantów, oraz opieki zdrowotnej. Osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej oraz w związku z zaistnieniem zdarzeń losowych może być przyznana pomoc pieniężna.

Ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 871) reguluje m.in. sprawy dotyczące uprawnień przysługujących inwalidom wojennym. Katalog osób zaliczanych do inwalidów wojennych zawiera załącznik do petycji.

Na mocy art. 9 renta inwalidzka (*renta z tytułu niezdolności do pracy*) przysługuje żołnierzowi, który został zaliczony do jednej z grup inwalidów (*całkowita albo częściowa niezdolność do pracy*) wskutek inwalidztwa powstałego w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych, choćby nawet inwalidztwo to powstało po

zwolnieniu ze służby wojskowej. Renta inwalidy wojennego wynosi:

- 100% podstawy jej wymiaru dla osób całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa) i osób całkowicie niezdolnych do pracy (dawna II grupa),
- 75% podstawy jej wymiaru dla inwalidów częściowo niezdolnych do pracy (dawna III grupa).

Podstawę wymiaru renty inwalidy wojennego stanowi kwota 2 398,10 zł, która jest waloryzowana na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). Podwyższenia podstawy wymiaru dokonuje się z urzędu, a w przypadku gdy prawo do świadczenia zostało zawieszona - na wniosek osoby zainteresowanej albo przy wznowieniu wypłaty świadczenia (art. 11).

Do renty przysługuje dodatek pielęgnacyjny z tytułu zaliczenia do osób całkowicie niezdolnych do pracy i niezdolnych do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidów) lub ukończenia 75 lat. Dodatek ten przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z FUS (obecnie 208,67 zł), z tym, że dodatek pielęgnacyjny z tytułu zaliczenia do osób całkowicie niezdolnych do pracy i samodzielnej egzystencji przysługuje w wysokości zwiększonej o 50% (obecnie 313,01 zł).

Inwalidom wojennym przysługują uprawnienia wynikające z ustawy: są to:

- zniżki komunikacyjne (100% przy przejazdach środkami komunikacji miejskiej), ulga 37% w komunikacji krajowej (1 i 2 klasą pociągów i autobusami w komunikacji zwykłej, przyspieszonej i pospiesznej),
- inwalidzie zaliczonemu do osób całkowicie niezdolnych do pracy i samodzielnej egzystencji przysługuje ulga 78% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego (1 i 2 klasa pociągów osobowych i pospiesznych oraz autobusami w komunikacji zwykłej, przyspieszonej i pospiesznej),
- ulga 95% (1 i 2 klasa pociągów i autobusami w komunikacji zwykłej, przyspieszonej i pospiesznej dla przewodnika lub opiekuna w podróży inwalidzie wojennemu całkowicie niezdolnemu do pracy i samodzielnej egzystencji),
- zwolnienie z opłat abonamentowych za używanie odbiorników RTV.

Na mocy art. 54 ust. 1 inwalidzie wojennemu i wojskowemu, którego inwalidztwo (*całkowita lub częściowa niezdolność do pracy*) powstało w związku ze służbą wojskową, pobierającemu rentę inwalidzką (*rentę z tytułu niezdolności do pracy*) obliczoną od podstawy wymiaru określonej w wskazanym wyżej art. 11, który nabył prawo do emerytury,

wypłaca się w zależności od jego wyboru półtora świadczenia, tj.

- rentę z tytułu niezdolności do pracy powiększoną o połowę emerytury albo
- emeryturę powiększoną o połowę renty z tytułu niezdolności do pracy.

Również inwalida wojenny, który nabył prawo do renty za gospodarstwo rolne przekazane następcy lub państwu (art. 54 ust. 2) oraz osoba pobierająca uposażenie w stanie spoczynku przyznane ze względu na wiek (art. 54 ust. 2a) otrzymują w zależności od swego wyboru półtora świadczenia, tj.

- rentę z tytułu niezdolności do pracy powiększoną o połowę emerytury albo
- emeryturę powiększoną o połowę renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zatem jedynie w sytuacjach określonych wyżej inwalida wojenny może pobierać w zbiegu więcej niż jedno świadczenie o charakterze emerytalno-rentowym. W pozostałych sytuacjach, zarówno inwalidzie wojennemu (wojskowemu) uprawnionemu do renty z tytułu niezdolności do pracy bądź pobierającej uposażenie w stanie spoczynku przyznane z powodu choroby lub utraty sił, jak też członkom ich rodziny uprawnionym do renty rodzinnej (art. 54 ust. 3 i 3a), wypłaca się tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane. Świadczenia przyznaje na wniosek uprawnionego organ rentowy w formie decyzji.

Za inwalidztwo pozostające w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych, uważa się inwalidztwo na skutek zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z tymi działaniami, które ustala wojskowa komisja lekarska.

Niezdolność do pracy, datę jej powstania, związek niezdolności do pracy z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych ustala lekarz orzecznik ZUS lub komisja lekarska ZUS na podstawie orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej (art. 57).

Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016, poz. 277) reguluje sprawy ubezpieczenia społecznego rolników oraz pracujących z nimi domowników. W ubezpieczeniu wyodrębnia się ubezpieczenie emerytalno-rentowe oraz ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie.

Ubezpieczenie realizuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia. Ubezpieczeniu podlega się z mocy ustawy albo na wniosek.

Zgodnie z art. 33 ust. 4 odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do:

1) renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową,

2) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach określonych w ustawie kombatanckiej (m.in. w niewoli lub obozach internowanych oraz w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady, gettach oraz w innych miejscach odosobnienia),

3) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową,

4) świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej.

PRACE LEGISLACYJNE:

W Sejmie złożony jest **poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw** (druk sejmowy nr 428). Pierwsze czytanie projektu odbyło się na 17. posiedzeniu Sejmu 29 kwietnia 2016 r., następnie został skierowany do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Celem projektu jest objęcie zakresem ustawy o kombatantach żołnierzy zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnionych w latach 1949-1959 z przyczyn politycznych w kopalniach węgla, kamieniołomach lub zakładach rud uranu oraz żołnierzy z poboru z 1949 r. wcielonych z powodów politycznych do nadkontyngentowych brygad „Służby Polsce” i przymusowo zatrudnionych w kopalniach węgla lub kamieniołomach.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.) w art. 46 ust. 1 stanowi o uprawnieniu do bezpłatnego zaopatrzenia w leki o kategorii dostępności "Rp" lub "Rpz", oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego objętych decyzją o refundacji, dopuszczonych do obrotu na terytorium Polski.

Uprawnienie to przysługuje inwalidom wojennym oraz osobom represjonowanym, ich małżonkom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu oraz wdowom i wdowcom po poległych żołnierzach i zmarłych inwalidach wojennych oraz osobach represjonowanych, uprawnionym do renty rodzinnej, a także żołnierzom zastępczej służby wojskowej, przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych, którzy uzyskali orzeczenie o inwalidztwie w następstwie przymusowego zatrudnienia wskazanego powyżej oraz cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 inwalidom wojennym i wojskowym, cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych oraz osobom represjonowanym przysługuje prawo do

bezpłatnych wyrobów medycznych na zlecenie wydane w recepcie, do wysokości limitu finansowania ze środków publicznych ustalonego przez Ministra Zdrowia w rozporządzeniu.

Inwalidzi wojenni i wojskowi oraz kombatanci mają prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz z usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach (art. 47c ust. 1). Nadto, wymienionym osobom ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne finansowane ze środków publicznych są udzielane bez skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (art. 57 ust. 2 pkt 10 i 10a).

INFORMACJE DODATKOWE:

Inwalidzi wojenni do 15 listopada 1991 r. pobierali dwa pełne świadczenia, tj. w 100% emeryturę i rentę inwalidzką. Na mocy art. 35 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr. 104, poz. 450) znowelizowano ustawę o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych. Wprowadzone 15 listopada 1991 r. zmiany dotyczyły wypłat świadczeń w zbiegu – emerytury z rentą inwalidy wojennego. Inwalidzie wojennemu lub wojskowemu, który nabył prawo do emerytury wypłaca się – w zależności od jego wyboru – półtora świadczenia, tj. pełną rentę z tytułu niezdolności do pracy powiększoną o połowę emerytury albo emeryturę powiększoną o połowę renty.

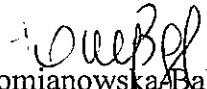
Podstawa wymiaru renty inwalidy wojennego od 1 marca 2015 r. wynosi 2398,10 zł i jest waloryzowana w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Emerytura i renta podstawowa z ubezpieczenia społecznego rolników oraz z systemu powszechnego: emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna od 1 marca 2016 r. wynoszą 882,56 zł. Świadczenia te są waloryzowane w terminach zawartych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bak

KOMBATANCI, OSOBY REPRESJONOWANE, INWALIDZI WOJENNI

Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.) precyzuje pojęcie kombatanta, działalność kombatancą oraz działalność uznawaną za równorzędną z kombatancą.

Kombatantami są osoby, które brały udział w wojnach, działaniach zbrojnych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1).

Za działalność kombatancą (art. 1 ust. 2 ustawy) uznaje się m.in.:

- pełnienie służby wojskowej w Wojsku Polskim, w polskich formacjach wojskowych przy armiach sojusznicych w działaniach wojennych prowadzonych przez Państwo Polskie,
- pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach i organizacjach, w tym działających w ramach tych organizacji oddziałach partyzanckich w wojnie 1939-45,
- pełnienie służby wojskowej w armiach sojusznicych i w sojusznicych organizacjach ruchu oporu w wojnie 1939-45, z wyjątkiem formacji Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych ZSRR (NKWD) oraz innych specjalnych formacji, które prowadziły działalność przeciwko ludności polskiej,
- służbę w polskich podziemnych formacjach wojskowych lub organizacjach niepodległościowych na terytorium Państwa Polskiego w granicach sprzed 1 września 1939 r. oraz w granicach powojennych w okresie od wkroczenia armii ZSRR do końca 1956 r., jeżeli celem działania była niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej,
- uczestniczenie w walkach Wojska Polskiego oraz zmilitaryzowanych służbach państwowych z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii i grupami Wherwolfu,
- uczestniczenie w tzw. Niszczycielskich Batalionach na byłych ziemiach polskich w woj.: lwowskim, stanisławowskim, tarnopolskim i wołyńskim w obronie ludności polskiej przed ukraińskimi nacjonalistami od 1944 do 1945 r.

Za działalność równorzędną z działalnością kombatancą (art. 2) uznaje m.in.:

- pełnienie funkcji cywilnych (...) w administracji podziemnego Państwa Polskiego w wojnie 1939-45, w podziemnych niepodległościowych organizacjach cywilnych w 1945-56,
- udział do 31 grudnia 1945 r. w walkach o zachowanie suwerenności i niepodległości Państwa Polskiego w zmilitaryzowanych służbach państwowych,
- prowadzenie w 1939-45 tajnego nauczania dzieci i młodzieży,

- dawanie schronienia osobom narodowości żydowskiej lub innym osobom, za których ukrywanie w latach 1939-45, ze względu na ich narodowość groziła kara śmierci,
- czynny udział w zbrojnym wystąpieniu o wolność i suwerenność Polski w Poznaniu w czerwcu 1956 r., który spowodował śmierć lub uszczerbek na zdrowiu,
- poniesienie śmierci, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia powyżej 7 dni w grudniu 1970 r. na Wybrzeżu w działaniach wojska lub milicji podczas wystąpień wolnościowych.

Do okresów działalności kombatanckiej lub równorzędnej z taką działalnością zalicza się również czas przebywania:

- w niewoli lub obozach internowanych oraz w obozach podległych Głównemu Zarządowi do Spraw Jeńców Wojennych i Internowanych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, i obozach podległych Wydziałowi Obozów Kontrolno-Filtracyjnych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, spowodowanego działalnością kombatancką (art. 3 ust. 1),
- w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady oraz innych miejscach odosobnienia, gdzie warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa, a także w więzieniach i poprawczych obozach pracy oraz koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych (GUŁag) NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR, a także w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski, spowodowanego działalnością kombatancką i równorzędną z działalnością kombatancką (art. 3 ust. 2).

Represje wojenne i okresu powojennego (art. 4) to okresy przebywania z przyczyn politycznych, narodowościowych, religijnych i rasowych:

- w hitlerowskich więzieniach, obozach koncentracyjnych i ośrodkach zagłady, innych miejscach odosobnienia: w których warunki pobytu nie różniły się od warunków w obozach koncentracyjnych i w których pobyt dzieci do lat 14 miał charakter eksterminacyjny, a osoby tam osadzone pozostawały w dyspozycji hitlerowskich władz bezpieczeństwa,
 - w gettach,
 - w więzieniach, poprawczych obozach i koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych NKWD, a od marca 1946 r. MWD ZSRR oraz na przymusowych zesłaniach i deportacji w ZSRR,
- w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania w latach 1944–1956, na podstawie przepisów wydanych przez władze polskie, przez sądy powszechne, wojskowe i specjalne albo w latach 1944–56 bez wyroku – za działalność polityczną bądź religijną, związaną z walką o suwerenność i niepodległość.

Do represjonowanych zalicza się także osoby, które jako dzieci zostały odebrane rodzicom w celu poddania eksterminacji lub w celu przymusowego wynarodowienia.

Ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2015 r., poz. 840 ze zm.) w art. 6 stanowi, że inwalidą wojennym jest żołnierz, który został zaliczony do jednej z grup inwalidów (*całkowita lub częściowa niezdolność do pracy*) w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych w czasie:

- pełnienia w okresie 1939–1945 służby w Wojsku Polskim, w polskich formacjach wojskowych przy armiach sojusznicznych oraz w oddziałach ruchu podziemnego lub partyzanckiego prowadzących na obszarze Państwa Polskiego walkę z hitlerowskim okupantem,
- uczestniczenia w walkach z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) oraz grupami Wherwolfu,
- pełnienia w okresie wojny 1939–1945 służby w Armii ZSRR oraz w innych armiach sojusznicznych, a także w oddziałach antyfaszystowskiego ruchu podziemnego lub partyzanckiego działających na obszarze innych państw.

Za inwalidztwo (*całkowita lub częściowa niezdolność do pracy*) powstałe w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych (art. 7) uważa się inwalidztwo będące następstwem zranień, kontuzji i innych obrażeń lub chorób doznanych:

- w walce z wrogiem, na froncie lub w związku z pobytem na froncie,
- wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej w czasie określonym, o którym mowa w przywołanym wyżej art. 6.
- w związku z pobytem w niewoli lub w obozie dla internowanych oraz udziałem w ruchu podziemnym lub partyzanckim oraz z pobytem w niewoli, w obozach koncentracyjnych lub w więzieniach za udział w tym ruchu.

Za inwalidę wojennego (art. 8) uważa się również osobę mającą obywatelstwo polskie, która została zaliczona do jednej z grup inwalidów (*całkowita lub częściowa niezdolność do pracy*) z tytułu inwalidztwa będącego następstwem zranień lub kontuzji doznanych w związku z:

- pełnieniem służby w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii lub w okresie internowania w następstwie tej służby,
- udziałem w obronie Poczty Gdańskiej we wrześniu 1939 r. i w walkach o Cytadelę Poznańską w lutym 1945 r.,
- udziałem w Powstaniu Wielkopolskim oraz Powstaniach Śląskich,
- rozminowywaniem kraju w czasie pełnienia służby w Siłach Zbrojnych PRL po zakończeniu wojny 1939–1945.